І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь ...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 47. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го БЕРЕЗНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 12, 1957. No. 47. VOL. LXIV.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО СЕРЕДНЬО-СХІДНІЙ ПЛЯН

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 9-го березня підписав закон про середньо-східню доктрину, яку загально називається „доктриною Айзенгавера". Згідно з цим законом ЗДА зможуть вислати свої збройні сили на допомогу будь-якій країні Середнього Сходу, якщо вона буде про це просити і якщо Президент визнає, що дійсно зайшов випадок комуністичної аґресії в тому районі. Так само Президент зможе видати допомоги тим країнам, бо, згідно з законом, Конґрес признав на цю ціль 200,000,000 мільйонів долярів. Президент заявив: „Це є дальший вияв волі американського народу зберегти мир і волю в світі". Фінансова допомога призначена на те, щоб держави Середнього Сходу могли оборонятися проти комуністичної інфільтрації та проти підривної діяльности, а також і проти явної аґресії. — Особистий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті заявив, що кашель Президента зменшився, але ще й надалі тривае біль голови і запалення в лівому вусі. Президент в суботу кілька годин працював в своєму бюрі, маючи вату в вусі. Президент має виїхати на чотири-п'ять днів на Флориду, де міг би швидше позбутися перестуди, на яку він терпить ще від інавґурації (21-го січня), поки виїде на конференцію з англійським прем'єром на Бермудські острови. Президент мав би відлетіти на Флориду коло 13-го березня, бо в найближчому тижні має мати зустріч з англійським прем'єром.

Болена переносять до Манілі, а Томпсона до Москви

Вашинґтон. — З Білого Дому повідомляють, що уряд Айзенгавера приготовляється до перенесення амбасадора Чарлза Е. Болена з Москви до Манілі на Філіппінах. Американським амбасадором в Москві мав би бути теперішній амбасадор ЗДА у Відні Ллевеллин Е. Томпсон. Обидва вони є фаховими дипломатами. Болена вважають за спеціяліста від совєтських справ, він плинно говорить по-російськи, але він сам заявив, що не хоче працювати в Москві, де перебув 4 роки. Якщо не станеться щось непередбачене, то Болен влітку цього року переїде до Манілі, а його місце займе Томпсон. Амбасади в Москві і Манілі належать до тієї самої ранги. В Манілі немає американського амбасадора від 7-го листопада, коли помер американський амбасадор Алберт Ф. Нюфер. Томпсон почав дипломатичну працю в тому самому 1929 році, що й Болен, він також говорить по-російськи, і вже впродовж чотирьох років під час другої світової війни працював у Москві і брав участь в деяких конференціях. Болен радо перейшов би був до Відня, але президент Айзенгавер хоче туди післати якогось політика, а не фахового дипломата. Політики, а не фахові дипломати, займають вже амбасади в Лондоні, Парижі, Римі, Бонні, Брусселі і в Газі. Ще один республіканець мав би зайняти дипломатичне становище в якійсь одній скандинавській державі.

Бек вернувся до ЗДА і зізнаватиме в Конґресі

Ню- Йорк. — Президент Міжнародного Братства Шоферів, діяльність якого прослідкувала востаннє сенатська комісія для розгляду рекетерства, Дейв Бек вернувся із своєї поїздки по Европі до ЗДА. Він був покликаний офіційно ще дня 18 січня на переслухання згаданої сенатської комісії, але в означений день не з'явився, виправдуючи свою неприявність хворобою. Потому він виїхав у невідомому напрямку так, що не можна було доручити йому дальших візвань і комісія мусіла обмежитися до проводу Міжнародного Братства Шоферів, як теж і до посторонніх свідків. Згодом виявилося, що Бек подорожує по світі і що він побував у Лондоні й у Відні, заявляючи всюди, що він приїхав із спеціяльною місією із ЗДА, щоб на місці ознайомитися з проблемою мадярських втікачів. Крім того він плянував узяти участь у міжнародній конференції праці, влаштованій в днях 11 до 23 березня в Гамбурґу у Німеччині, але під тиском громадської опінії і після відкликання повновластей для нього, як американського делеґата на згадану конференцію, він вирішив вернутися до ЗДА і прийняти візвання на переслухання в сенатській комісії. Прибувши до ЗДА літаком із Швайцарії Бек відмовився говорити з журналістами. У провідних колах Американської Федерації Праці - Конґресу Індустріяльних Організацій висловлюють домагання, щоб Бек вичистив свою спілку із злочинних елементів або зрезиґнував із становища президента спілки шоферів.

В АМЕРИЦІ

● **Пані Айзенгавер** була на прийнятті в військовому клюбі, в якому вона під час війни працювала як касирка. Клюб передав їй нагороду (золотий диск до браслети) за „вірну працю в військовій кантині" під час війни.

● **З Нортгімтону**, Массачусетс, повідомляють, що дружина покійного президента Калвіна Куліджа пані Ґрейс Кулідж вийшла з шпиталю, де вона лежала 11 днів, хворіючи на серце й нирки. Президент Кулідж помер ще в 1933 році.

● **Суддя Джан А. Мюллен** заявив, що 20-го березня відбудеться переслухання, чи „божевільний" бомбувальник Джордж П. Метескі зможе відповідати за свої вчинки, чи його треба визнати за божевільного, якого не можна судити.

● **Стейтова Демократична** партія в Ню Джерзі повідомила, що не виставляє жадного іншого кандидата на губернатора стейту, і її єдиним кандидатом буде теперішній губернатор Роберт Б. Майнер. Правибори відбудуться 16-го квітня цього року. Від републіканців хоче кандидувати стейтовий сенатор Малком С. Форґес.

● **Федеральний суддя** в Бостоні визнав банкрутство щоденника „Ди Бостон Пост", який виходив 125 років. Тепер прададуть нерухомості, машини й інше влаштування цього часопису та виплатять платні працівникам і сплачуватимуть довжників.

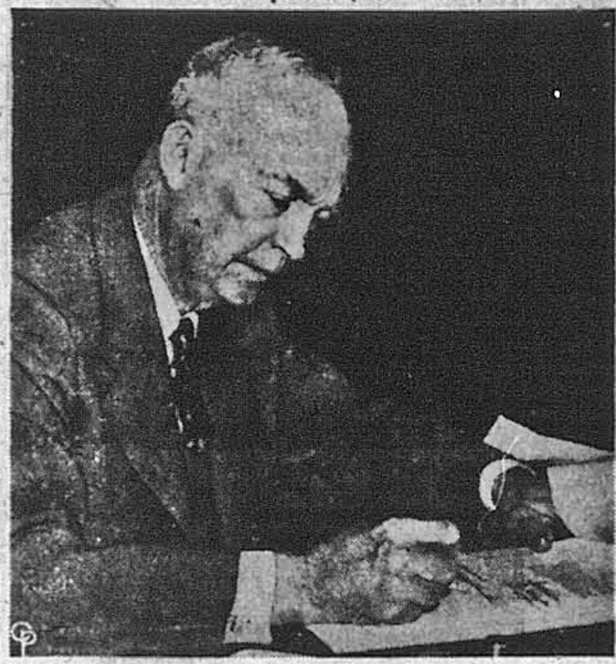
● **Асистентка** голови Республіканського Комітету пані Берта С. Адкінс повідомляє, що президент Айзенгавер плянує промовляти на конференції американських жінок, яка відбудеться в квітні цього року.

● **Департамент торгівлі** повідомляє, що особисті прибутки американських громадян в січні цього року зросли до нової рекордової суми і становили 335 більйонів долярів в річному відношенні. Це було на один більйон більше в порівнянні з груднем 1956.

● **Команда фльоти** повідомляє, що досі 10 осіб бракує з нафтоналивного корабля „Мішен Сан Франсіско", який наплив на товаровий корабель „Ельна II" на ріці Делаваре коло Вилмінґтону, Н. Дж.

● ЗДА видають 1.500,000 долярів на те, щоб винищувати малярію в американських країнах. Недуга малярії поширена в багатьох державах Південної і Північної Америки.

АЙЗЕНГАВЕР ПІДПИСУЄ СЕРЕДНЬО-СХІДНЮ РЕЗОЛЮЦІЮ

През. Айзенгавер кладе свій підпис під прийнятою Конґресом резолюцією в справі протидіяння комуністичній аґресії на Середньому Сході.

ПРИЛЮДНИМ НАУКОВИМ ЗАСІДАННЯМ НТШ І УВАН ТА КОНЦЕРТОМ ВШАНОВАНО РОКОВИНИ Т. ШЕВЧЕНКА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Роковини українського національного Пророка Тараса Шевченка вшановано в цій метрополії спільним прилюдним науковим засіданням Наукового Товариства ім. Шевченка та Української Вільної Академії Наук в ЗДА минулої суботи, 9-го березня, і Шевченківським Концертом, влаштованим Комітетом Об'єднаних Організацій і НТШ в неділю, 10-го березня.

Прилюдне наукове засідання НТШ і УВАН відкрив короткою промовою проф. М. Зайцев, звертаючи увагу, що метою цього засідання є між іншим виправити дещо з того безглуздя, що його допускаються в насвітлюванні постаті Шевченка та в інтерпретації його творів за залізною заслоною. Найбільшим таким безглуздям треба вважати намагання „науки" в підсовєтській Україні представляти Шевченка, як великого приятеля Москви і москалів тоді, як все його життя і вся його творчість доказують зовсім протилежне. Професор д-р Василь Лев виголосив доповідь на тему: „Століття визволу Шевченка з заслання", мґр. Павло Грицак доповідав про „Ідеї Вашинґтона у Шевченка". Засідання закрив голова УВАН проф. Мих. Ветухів, підкреслюючи те, що українські наюковці у вільному світі можуть вільно вивчати і досліджувати творчість генія українського народу. Члени обидвох наших наукових установ і запрошені гості виповнили домівку НТШ, в якій відбувалося це засідання.

Шевченківський концерт відбувся у майже заповненій публікою великій залі Фешин Інституту, а на його програму склались: Шевченківський „Заповіт" у виконанні Українського Мішаного Хору під диригентурою Ігоря Соневицького, промова ред. Богдана Кравцева на тему: „І слово пламенем взялось", виступ оперової співачки Марії Полиняк-Лисогір, яка при фортепіяновому акомпаніяменті Ігоря Соневицького виконала композиції Гайворонського і Лисенка до слів Шевченка, деклямації з поеми „Гайдамаки" у виконанні Марії Грицюк, форвепіянове сольо Калини Чічки-Аандрієнко, яка виконала композиції Косенка, Барвінського, Ревуцького і Ліста, деклямації Шевченкового „Послання" у виконанні Ігоря Шугана та виступу Мішаного Хору, що виконав Шевченка-Січинського „Лічу в неволі", із баритоновим сольом Лева Рейнаровича при акомпаніяменті К. Чічки-Андрієнко. Концерт започатковано відспіванням американського і закінчено відспіванням українського національних гимнів.

ПРОФ. ІВАН ВОВЧУК ПЕРЕВИБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ООЧСУ

УКК, УНС ТА ІНШІ ВІТАЛИ ОРГАНІЗАЦІЮ З НАГОДИ ДЕСЯТИРІЧЧЯ

Ню Йорк. — Проф. Іван Вовчук був перевибраний на голову Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) на річному з'їзді, що відбувся впродовж минулої суботи і неділі, 9 і 10-го березня, в залях Українського Народного Дому, відзначаючи рівночасно 10-річчя існування і праці тієї організації. На вечорі-бенкеті, який відбувся в рямках з'їзду, як і під час самого з'їзду, ООЧСУ вітали з нагоди 10-річчя представники УКК, УНС та інших центральних і місцевих організацій, письмові привітання наспіли з Білого Дому, від посадника міста Ваґнера, від ряду сенаторів і конґресменів. Окреме привітання надіслав голова проводу Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів п. Степан Бандера.

З'їздом, що його відкрив короткою промовою голова організації проф. Іван Вовчук, проводила Президія в складі: д-р Мих. Дужий — голова, пп. М. Пришляк, Вол. Хома і Марта Заячківська — заступ. голови та Теодора Бундзяк і Теодор Царик — секретарі. В з'їзді взяли участь 72 делеґати від 27 Відділів з різних місцевостей. В програмі з'їзду, крім звітів членів управи, була теж доповідь д-ра Ст. Галамая на тему: „До підстав української самостійности", над якою розгорнулась жива дискусія. Під час вечора-бенкету, який відбувся в суботу, 9-го березня ввечорі, особисто складали привіти: Д. Галичин й адв. Ст. Ярема від УКК, адв. М. Пізнак від УНС, Ст. Спринський від „Провидіння" і ред. Є. Зиблікевич від „Америки", п. Грицков'як від Т-ва б. вояків УПА, п. З. Осінчук від СУМА, ред. Вареница від Ліґи Визволення України і споріднених організацій в Канаді, був привіт від „Народної Помочі" та інших організацій. Під час з'їзду ООЧСУ вітав від Центральної Управи ОДВУ мґр. Бак-Бойчук. Коротку промову під час бенкету виголосив проф. Ів. Вовчук а на мистецьку частину програми, якою керувала пані Кононів, склались виступи челістки Зої Полевської, якій на фор-

(Закінчення на сто. 4-ій)

Скінчилася сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації — В п'ятницю вечором, 8-го березня ц. р. скінчилась 11-та звичайна сесія Генеральної Асамблеї, яка засідала від 12 листопада мин. року. Безпосередньо перед тим відбулась 12-денна надзвичайна сесія Генеральної Асамблеї, скликана спеціяльно у зв'язку з ізраїльсько-англійсько-французьким наїздом на Єгипет. Сесія Генеральної Асамблеї не закінчилась ще остаточно. Її голова, сіямський князь Ван Вайтаякон, може в кожній хвилині скликати всіх 81 члена Об'єднаних Націй, якщо виявиться для цього потреба. Перед закінченням нарад, генеральний секретар Гаммершилд склав ще широке звідомлення, в якому м. і. поінформував про закінчену евакуацію Ізраїлем смуги Гази і побережжя затоки Акаби, де тимчасову цивільну адміністрацію перейняла міжнародна поліція ОН. Включно з назвичайною сесією, Генеральна Асамблея поладнала позитивно кризу на Середньому Сході, закінчивши тамошню війну, та прийняла компромісові резолюції в запальних справах Кипру і Альжиру. — Зате зовсім завела в справі совєтської масакри, переведеної на Мадярщині й поведінки комуно-мадярвького уряду Кадара. Вправді в обох справах винесено резолюції осуду, але не витягнено ніяких консеквенцій після того, як Москва і Будапешт виявили непослух постановам Генеральної Асамблеї. Наприкінці нарад в минулу п'ятницю прийнято до відома, що в цьому тижні ген. секретар Гаммершилд виїздить на Середній Схід. 77 голосами при трьох неприявних прийнято нову державу Гану в члени Об'єднаних Націй. Їх є тепер 81.

Віце-президент Ніксон прибув з Ліберії до Уґанди

Монровія. —Віце-президент Ричард М. Ніксон і його дружина Патриція відвідали — після Гани — сусідню муринську республіку Ліберію, де також зустрілись з ентузіястичним прийняттям. Ніксон привіз в дарунку для Ліберії від ЗДА два моторові прибережні військові охоронні човни. Американські інструктори вчитимуть впродовж найближчого півроку автохтонну залогу поводитись з тими човнами. У нарадах з президентом Ліберії Вільямом Тубманом говорилось про допомогу від Америки для розбудови доріг в Ліберії, що є найбільшою болячкою тієї країни. — Ліберія — строго антикомуністична держава. Вона не прийняла запропонованої їй польської економічної місії ані запрошення для през. Тубмана відвідати Москву. — Після трьох днів у Ліберії — Ніксон приїхав до Уґанди.

В СССР переведено новий вибух атомової бомби

Вашингтон. — 8 березня цього року переведено останній експериментальний вибух ядрової зброї на терені Совєтського Союзу силою попередніх вибухів — заявив офіційно голова американської Комісії Атомової Енерґії Луїс Стравс. Останній раз Луїс Стравс виявив засекречений большевиками факт експериментального вибуху атомової бомби 20 січня ц. р. „Серія" совєтських вибухів розпочалась 24 серпня мин. року. Хоча американське офіційне повідомлення нічого не говорить ближче про силу теперішнього останнього вибуху ані його місце, американські часописи повідомили, що сталось це знову в південно - західній частині Сибіру. Японські метеорологічні стації потвердили американську заяву. Совєти, всупереч американському й англійському звичаєві, ніколи наперед не заповідають своїх вибухів, тим паче не говорять, де будуть переводити їх. Американська Комісія Атомової Енерґії розкриває тільки більші совєтські експерименти промовчуючи всі слабші і менше важливі.

Єгипет відкинув плян Заходу в справі Суезу

Каїро. — Єгипет, всупереч сподіванням З'єдинених Держав і генерального секретаря ОН Даґа Гаммершилда, заявив непримирливе становище у відношенні до обох найважливіших справ на Середньому Сході: дальшої плавби по Суезькому каналі і дальшого підходу до Ізраїлю. Як речник єгипетського уряду, Абдель Кадер Гатем заявив, що Єгипет відкинув проєкт ЗДА, Англії, Франції і Норвеґії, щоб покищо, до часу поладнання Суезької кризи, користувачі Суезького каналу вплачували по половині оплати за переїзд каналом до каси Єгипту й Міжнародного Банку для Відбудови і Розвитку. Єгипет настоює, що всі оплати мають бути вплачувані тільки Єгиптові, а єдиною ґарантією збоку Єгипту щодо дальшої долі Суезького каналу є його приречення зберігати всилі Константинопільську конвенцію з 1888 року. Водночас речник єгипетського уряду заявив, що Єгипет надалі заборонятиме ізраїльським кораблям користування Суезьким каналом і водами затоки Акаби та Тіранської протоки, бо — мовляв — між Єгиптом і Ізраїлем — існує все ще формальний стан війни. Також, усупереч первісному дозволові на закінчення очищувальних робіт в Суезькому каналі, єгипетські вояки не допустили американського ген. Раймонда Вілера, керівника тих очищувальних робіт, наблизитись до затопленого в Суезькому каналі буксирного корабля „Едґар Бонне", що становить найбільшу перешкоду для плавби. Ці останні єгипетські акти знову загострили ситуацію і дали поштовх до остраху західнього світу, що криза на Середньому Сході триватиме далі.

Грецію навістив землетрус

Атени. — В минулу п'ятницю ніччю грецька гірська провінція Тессалія відчула сильний землетрус, який знищив коло 4.000 сільських і міських будинків у цілому ряді місцевостей. Найбільш пошкодовані міста Волос, Лярісса і Трікаля та довкільні села. Щасливим збігом обставин згинув в тому землетрусі тільки один чоловік, але кількасот були поранені. Рятункова акція мусіла йти негайно та вестись в наступних днях і ночах при смолоскипах, бо скрізь понищені електричні проводи. Голова американської морської місії в Атенах адмірал Купер і морський атташе капітан Арчер оглянули з літака понищений обшир і сповістили, що місцевість Велестінон поруйнована у 90 відсотках. Американський амбасадор Джордж Аллен заявив готовість американської Шостої Фльоти дати жертвам того стихійного нещастя всяку поміч в межах її спроможностей. Король Павло і королева Фредерика об'їздили терен катастрофи військовим джіпом. Тисячі осіб, втративши дах над головою, кочують під голим небом. Доброю для Тессалії сторінкою землетрусу був зливний дощ, який прийшов водночас, після довгого пероду посухи.

В АВСТРАЛІЇ ПОЧАЛАСЬ КОНФЕРЕНЦІЯ 8-ОХ ДЕРЖАВ СЕАТО

Канберра, Австралія. — Події з останніх місяців доказали, що комунізм є тимчасовим, а не постійним явищем — заявив державний секретар Дж. Ф. Доллес у своїй промові на конференції вісьмох держав, членів Організації Південно - східнього Азійського пакту, СЕАТО, яка почалась в неділю 10-го ц. м. у Канберрі в Австралії. Членами тієї Організації є ЗДА, Англія, Франція, Австралія, Нова Зеляндія, Філіппіни, Пакістан і Сіям. Державний секретар гостро таврував комунізм, однаково совєтський, як китайський. Він вказав на банкроцтво комуністичної нації на виховання в комуністичному дусі майбутнього покоління. „Дванадцятирічний індоктринаційній роботі на терені Польщі і Мадярщини не вдалося переконати молодь, що совєтська система може задовольнити їх національні чи персональні вимоги. По всьому сателітному обширі існує сьогодні рух проти брутального колоніялізму й експлюатації совєтським імперіялізмом". Доллес кількакратно таврував СССР, як колоніяльну й експлюатаційно-імперіялістичну великодержаву. Він вказав на корисні для вільного світу переміни, що зайшли на відтинку міжнародного комунізму від часу минулорічної конференції СЕАТО в столиці Пакістану Карачі. Все ж звернув увагу на конечність дальшої зоркої сторожкости вільних країн. „Коли національна революція на Мадярщині не могла бути здавлена совєтськими військами, які там вже були, то совєтські дивізії перевели одверту івазію і, попереджувані танками, залили Мадярщину. Вони безсердечно масакрували мадярський нарід, який маніфестував своє бажання відзискати свободу. Совєтські правителі робили це всупереч повторним закликам збоку Об'єднаних Націй, щоб СССР перестав атакувати іншого члена ОН й не порушував чартеру". Цей брутальний приклад совєтського колоніялізму і імперіялізму зробив глибоке враження на азійські народи. Доллес признає, що може деякі азійські держави ще не зовсім свідомі небезпеки, яку приносить „поміч" від СССР, але він переконаний, що комунізм в Азії знаходиться у відступі, а не в наступі. Проте водночас Доллес заявив з притиском „під адресою однаково приятелів, як ворогів", що весь американський нарід з'єдинений у твердому рішенні зберегти вірність існуючим своїм договорам, між ними договорові СЕАТО. Зрештою, вся промова Доллеса була оптимістична. Він вказував на благодатні наслідки СЕАТО, головно на факт стабілізації і закріплення державности у вільних країнах Південного В'єтнаму, Південної Кореї і Тайвану (Формози). Він клав у своїй промові натиск на економічну допомогу, технічну асисту і культурні взаємини між вільними країнами. Наради СЕАТО продовжуються.

У Ґазі міжнародна поліція стрілами розпорошувала демонстрантів

Ґаза. — Слізним газом і сальвами понад голови арабських демонстрантів міжнародна поліція Об'єднаних Націй була примушена розпорошувати юрбу, що домагалася негайного повороту єгипетської адміністрації. Ця бурхлива арабська демонстрація відбулась в минулу неділю 10 ц. м. на вулицях евакуйованого Ізраїлем міста Ґази. Після подібної демонстрації в Порт Саїді після відступу англійців, це була друга така арабська демонстрація проти міжнародної поліції ОН на терені Єгипту. Переведено численні арештування. Комаднант міжнародної поліції, канадійський генерал Бирнс, який приглядався тій демонстрації, висловив переконання, що юрба була під'юджена комуністичними аґітаторами. Безпосередньо після тих вуличних авантюр в Ґазі, ген. Бирнс відлетів назустріч заступникові ген. секретаря ОН, Ралфові Банчові, який з Ґази прилетів на летовище Абу Суеїр над Суезьким каналом. Банч заперечив, наче б він мав стати губернатором обширу Ґази. Його приїзд на Середній Схід має на цілі — заявив він — виключно перевести розмови з генералом Бирнсом. Для управління Ґазою шведський полковник Лінквіст призначив п'ятичленну арабську колеґію. Військовим комадантом Ґази став данський полковник Карль Енґгольм. Все ж, тамошня ситуація досить незручна й непевна, бо можна сподіватися, що юґославські, індійські й індонезійські з'єднання в міжнародній поліції відмовляться від виконування завдань, які йшли б всупереч волі Єгипту. Юґославія офіційно заявила, що вона відкличе свої з'єднання, якщо Єгипет зажадає від'їзду міжнародної поліції.

У СВІТІ

● **21.000 лікарів в Англії**, зайнятих в англійській Державній службі здоров'я, загрозили страйком, якщо уряд не підвищить їм на 24% їхньої винагороди. Англійський прем'єр Макміллен завив, що лікарі повинні звернутися з своєю вимогою до королівської комісії, існуючої для полагоджування таких конфліктів, та запевнив їх, що він припильнує, щоб та комісія не відкладала справи. В Англії існує державна опіка над недужими, за зразком німецького соціяльного законодавства, що його наслідували майже европейські держави.

● **Уряд Західньої Німеччини** відкинув домагання арабських держав, щоб Західня Німеччина припинила виплачування Ізраїлеві за шкоди, що їх зазнали жиди від нацистського режиму. Західня Німеччина висилає до Ізраїлю титулом того відшкодування річно товарів на близько $60 мільйонів. Арабські країни погрожують зревідувати своє відношення до Західньої Німеччини. Німецький промисл і закордонна торгівля за останні роки здобули добрий ринок на Середньому Сході. Всеж, німці не злякались арабської погрози.

● **В четверті роковини** смерти Сталіна московська „Правда" славила „ясне сонечко". Проте вона не покликалась безпосередньо на ті роковини, як причину для своєї статті, а помістила її ніби з нагоди появи нового видання творів Маркса й Енґельса. „Комуністична партія завжди вважала і тепер уважає Й. В. Сталіна видатним революціонером, відданим марксо-ленінським теоретиком і великим організатором" — пише „Правда", промовчавши, що на 20-му з'їзді компартії СССР Нікіта Хрущов говорив про Сталіна, ак про „видатного революціонера", а як про божевільного злочинця.

● **В Альжирі** перед французьким судом стануть 22 французькі колоністи з правої націоналістичної організації, обвинувачені в убивствах і знущаннях над здогадними арабськими партизанами. Французькі націоналісти заснували в Альжирі контр-терористичну організацію для боротьби на власну руку, в тайні перед французькою владою, з арабськими партизанами. Ця справа наробила великого шуму у Франції.

● **В Сирії про-совєтський уряд** „помилував" п'ятьох чільних політиків з протиурядової опозиції, засуджених на кару смерти в процесі ніби за змову проти режиму, та замінив їм кару смерти на досмертну в'язницю.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗДА І ПОНЕВОЛЕНІ МОСКВОЮ НАРОДИ

Як ні одна із звитяжних у другій світовій війні держав, Совєти зуміли використати для себе, для побільшення і скріплення своєї імперії, здобуті в цій війні успіхи і перемогу.

В ході цієї війни червона Москва окупувала збройно цілий ряд до того часу незалежних держав, що мали те нещастя, що так чи інакше попали були в ярмо гітлерівської Німеччини. Не так в орбіті совєтського впливу, як під засягом совєтських танків і під діянням московської компартії й МВД опинилися такі, колись незалежні держави, як Естонія, Латвія, Литва, Польща, Румунія, Болгарія, Мадярщина, Чехословаччина, великі частини Австрії і Східньої Німеччини. „Звільнивши" всі ці держави з-під гітлерівської окупації, комуністична Москва створила з них не тільки залежні від себе комуністичні держави, але й затримала в усіх них свою політичну і мілітарну контролю. Сьогодні, 12 років після закінчення війни, совєтські армії перебувають і далі і в Польщі, і в Східній Німеччині, і на Мадярщині і в Румунії, не згадуючи про балтійські держави, вже цілком таки інкорпоровані в Совєтський Союз. Тримаючи всі ці країни під своєю окупацією, Москва не тільки що поустановлювала в них слухняні собі комуністичні режими, іменовані для людського ока „народними демократіями" чи пак „урядами національної єдности", але й примусила працювати на себе сільські господарства й індустрії цих країн, випомповуючи з них з одного боку всі потрібні їй сировці і з другого — всю продукцію.

На протязі довгих вісьмох років, від 1945 до 1953, усе ішло, здавалося, якнайкраще для Совєтів. Стероризоване і виголоджене населення Східньої Німеччини, Польщі, Мадярщини, Чехословаччини та інших країн працювало наполегливо, сплачуючи своєю працею і продукцією встановлені самими Совєтами велетенські репарації. Загарбавши, наприклад, цілі індустрійні комплекси в окупованих країнах, Совєти посунули свою перфідію не тільки до того, щоб забирати всю продукцію цих фабрик і заводів, але потому ще й казали собі платити за ці фабрики, як за свою власність. Водночас із цим совєтські „служби безпеки" і попризначувані ними комуністичні режими повстановляли в окупованих країнах політичний лад, побудований виключно на терорі, переслідуваннях і безоглядному тискові. Всім цим добилася Москва того, що оточила себе суцільним ланцюгом мілітарних і господарських баз, створених з окупованих совєтськими арміями країн.

Але раптом в цьому залізному перстені почало „щось псуватися". В червні 1953 року виникли антисовєтські заворушення в Берліні та інших містах Східньої Німеччини. Три роки пізніше антисовєтські й антикомуністичні заворушення відбулися в Познані, де робітники і студенти вийшли проти танків із домаганням хліба і волі, і кілька місяців пізніше почались відомі революційні події на Мадярщині. З великою натугою і ще з більшою втратою престижу повелося Москві зліквідувати ці революційні рухи і з допомогою танків й ославлених „служб безпеки" встановити знову владу терору в окупованих нею країнах.

Затривожені зростом революційних настроїв і по суті безсильні в їх поборюванні докладають Совєти під сучасну пору всіх зусиль, щоб відповідальність за викликання заворушень і за свободолюбні пориви поневолених народів скинути на... З'єдинені Держави Америки, мовляв, все це є наслідком встрявання ЗДА у внутрішні справи „народних демократій" і проводженої американськими „аґентами" підривної роботи в цих країнах.

Добру і єдино можливу відповідь на ці диковинні обвинувачення дав представник ЗДА до ОН амбасадор Генрі Кебот Ладж на сесії Генеральної Асамблеї наприкінці лютого ц. р. Відкидаючи можливість будь-якого встрявання у внутрішні справи Східньої Европи, Ладж заявив, що З'єдинені Держави Америки не можуть байдуже чи з апатією ставитися до всього того, що Совєти створили у Східній Европі. З'єдинені Держави — заявив Ладж — хотіли і хочуть бачити поневолені Совєтами народи „вільними і незалежними, з можливістю жити вільним життям і самим вирішувати свою долю". Під словом „незалежними" — підкреслив Ладж — він розуміє не тільки „незалежність від совєтської контролі, але й незалежність від американської контролі і взагалі усякої контролі". З'ясовуючи це і пригадуючи Совєтам їх криваву інтервенцію на Мадярщині, Ладж, з повним почуттям слушности і справедливости назвав їх „вбивниками людської свободи".

Відповідь Ладжа — це покищо тільки моральне засудження совєтської тиранії. Але й це має і матиме своє велике значення у визвольній боротьбі так жорстоко поневолених народів Східньої Европи, що поміж ними Україна була не тільки першою жертвою московського імперіялізму, але й першим носієм активного і пасивного спротиву московській тиранії.

РОЗБІЖНОСТІ МІЖ ПРЕЗИДЕНТОМ І КОНҐРЕСОМ

У минулих тижнях дуже цікаво проявились настрої широкого американського громадянства. Ці настрої віддзеркалились в становищі відповідальних репрезентантів Конґресу, які заявились проти політики уряду в конфлікті між Об'єднаними Націями й Ізраїлем. Внаслідку виринула цікава проблема — дальших взаємин між президентом Айзенгавером і Конґресом у тій найделікатнішій ділянці, якою є закордонна політика. З цією проблемою пов'язана ще одна, ширша і завжди актуальна: взаємовідношення між керівниками, відповідальними за долю держави, та публічною опінією, яка особливу ролю грає в такій демократичній системі, як є нею американська система.

Для ясности пригадаймо, що коли Ізраїль відмовлявся виконати резолюцію Генеральної Асамблеї ОН про очищення єгипетської території, Об'єднані Нації показались безсильні вирішити той конфлікт так, щоб не було дальших ускладнень і не грозив вибух нової війни. Себто: з одного боку азійсько-африканський бльок 27-х держав, домагався політичних і господарських санкцій проти Ізраїлю і мобілізував за такою резолюцією членів ОН, з другого боку Англія і Франція та й деякі інші держави (Австралія, Нова Зеляндія, подекуди Канада) виразно давали пізнати, що на випадок схвалення такої резолюції вони активно підтримуватимуть Ізраїль, щоб він оперся санкціям і перетривав їх. З'єдинені Держави опинились були в дуже незручній ситуації. Поминаючи, що південно-американські держави та деякі інші близькі американські союзники узалежнювали своє становище від становища Америки, ця остання не могла допустити навіть до голосування над будь-якою резолюцією, що не знаходила б за собою солідного західнього фронту. Продемонстрування світові нової розбіжности між ЗДА з одного боку та Англією і Францією з другого, з одночасним продемострированням розколу внутрі держав Британського Коммонвелту, було б справжнім нещастям. Стануги ж на яскраво антиєгипетські позиції у цій справі — грозило загиренням всього того капіталу, що його здобули собі З'єдинені Держави в арабському світі. Та й принципово неможливо було санкціонувати ізраїльського наїзду на Єгипет, особливо, коли примушено до відвороту з Єгипту — Англію і Францію. У цій трудній ситуації ініціятиву перебрав у свої руки державний секретар Джан Фостер Доллес. Не Об'єднані Нації, а З'єдинені Держави взялись за полагодження справи і — як відомо — полагодили її позитивно, бо Ізраїль таки евакував смугу Гази і побережжя Акаби, не діставши ніяких писаних ґарантій, але й обійшлось без нової антиізраїльської резолюції в Об'єднаних Націях.

Проте несподівано ускладнилась була ситуація на терені самої країни. При всій майстерності промови през. Айзенгавера 20 лютого ц. р. і при всій її переконливій арґументації, опертій на принципі моралі, говорилось у ній виразно, що коли б Ізраїль таки не послухав Об'єднаних Націй і не захотів евакувати решти єгипетської території, то Об'єднані Нації „не мали б вибору", тільки мусіли б „вжити натиску" проти Ізраїлю і що тоді й З'єдинені Держави підтримали б такий „натиск". Але проти такого президентського висновку, поминувши його попередню арґументацію, виступили керівники однаково республіканців, як демократів з Сенату, дармащо Президент вияснював на окремій нараді становище уряду в цій справі і його складну ситуацію. Большевицька і арабська пропаґанда опростачила те становище американської публічної опінії, пояснивши її „жидівськими впливами". Тим часом якраз у цій справі жидівські впливи, були найменші. Лідери Сенату Джансон чи Новленд, сенатори Карлсон, Ервін, Морз і інші, які висловлювались у цій справі, як теж різні органи американської преси і окремі журналісти, ніколи не узалежнювали своїх думок і виступів з американсько-жидівською громадою. Зовнішній світ, не знаючи Америки та судячи її по зверхньому вигляді деяких дільниць Ню Йорку чи взагалі по американському надбережному Сході, перебільшує політичні впливи американсько-жидівського громадянства, зрештою — дуже не одностайного. Фактом, напр., є, що в Сенаті був лиш 1 діяч жидівського роду, сен. Ліман, демократ із стейту Ню Йорк, а коли він зрікся, то між сенаторами засів знову лише один, що одверто признається до свого жидівського походження, Джекоб Джевітс, обраний, зрештою, не-жидівськими голосами з північно-західньої частини стейту, а не жидівськими мешканцями міста Ню Йорку.

Лінією поділу в поглядах на дану справу не був підхід до Ізраїлю і його інтересів, а підхід до Москви, до міжнародного комунізму, до цілої теперішньої міжнародної ситуації, забагненої існуванням совєтського імперіялізму й колоніялізму. Противники стосування будь-яких санкцій проти Ізраїлю орудували теж арґументами моралі й принципу: не можна карати малого Ізраїлю, коли далеко гірші речі пропускається безкарно Совєтам. Очевидно, що в поглядах на Москву і міжнародний комунізм не було і нема найменших істотних різниць між Президентом і цілим його урядом з одного боку та Конґресом і американським громадянством з другого. Річ іде тільки про різниці поглядів на тактику. Конґресові політики і звичайні громадяни з природи речі мусять, чи пак можуть бути радикальніші, нетерпеливші, гостріші. Відповідальні державні діячі мусять рахуватися більше з реальними міжнародними силами й стосувати пливкішу, обережнішу тактику.

Такою ситуацією можна б вияснити деякі розбіжності між становищами законодатної і екзекутивної влади до багатьох інших проблем, включно з українською визвольною справою. Проте, це далеко ще не означає, що між ними є направду розбіжності, не кажучи вже про якісь „конфлікти". Діло тільки в тому, що члени Конґресу в публічних виступах можуть собі позволити на далеко більшу сміливість висловів, ніж це можуть робити члени екзекутивної ділянки уряду, зокрема Президент країни.

НЕЧЕСТИВА ГРА

Лондон. — Цими днями мені довелося бути на доповіді журналіста Л. Бліта, що в грудні відвідав Варшаву та інші міста Польщі. Л. Бліт народився у Варшаві і залишив Польщу після 1939 р. Тепер він — британський громадянин. Поміж іншими його спостереженнями дуже цікаві його поміченя щодо „національної політики" російського комуністичного уряду в країнах-сателітах, зокрема у відношенні до жидів.

Після масового нищення жидів за влади Гітлера, в Польщі, — казав Бліт, — лишилося жидівського населення менше як 100 тисяч. Москві вигідно було мати в польських жидах людей, що в більшості втратили свої родини і, крім місця народження, не зв'язані нічим з місцевим населенням. Цим „безрідним космополітам" (в СССР — це лайка!) Москва доручила в Польщі найвідповідальніші посади: Гілярій Мінц — економічний диктатор, Берман — поліційний диктатор.

У себе, в СССР, Москва усунула жидів з високих посад, визнавши їх мало надійними. Але в Польщі та в Угорщині Сталін і його наступники фаворизували комуністів жидівського роду: Ракоші і Ґере — секретарі угорської компартії — обидва жиди. Не мавши підпори в доручених їм країнах, ці диктатори, призначені з Москви, сліпо виконували все те, що їм наказував Кремль. В цих обставинах, за злочини невеликої групи комуністичних „вельмож" жидівського роду у країнах, поневолених Москвою, мусять нести відповідальність прості жидівські трудівники, що живуть і терплять під комуністичною диктатурою.

Наслідки цієї підступної тактики Москви, — казав А. Бліт, — дуже тяжкі: жиди, недобитки гітлеризму в Польщі, шукають виходу в еміґрації до кожної вільної країни, аби не лишитися між московським молотом і польським ковалом.

Фактами стверджено, що московська аґентура в сателітах, даючи привілеї деяким жидам-комуністам, другою рукою підступно ширить серед підлеглих народів антисемітську пропаґанду.

І згадуються перші роки боротьби українського народу проти російського большевизму: тоді Москва сіяла „громадянську" і національну війну і стала в позу охоронця свободи і миру між народами. Але то була маска. Використавши жидівських комуністів для свого імперіялізму, Москва тепер плянує знищити Ізраїль руками арабів, бо так хоче опанувати нафтові багатства Середнього Сходу.

П. А.

УРАН У КАНАДІ

Під сьогоднішню пору з усіх металів, навіть за золото, найдорожчий уран. Це той чудодійний первень, родоначальник радіоактивного роду, що його знайшли в деяких частинах нашої землі і що став джерелом атомової енергії. Славні поклади уранової руди знайдено в Чехословаччині у Сант Йоахімшталі. Чехословацький уран притягає пильну увагу Совєтського Союзу.

Не менше славна багатством урану сусідня нам Канада. Великі поклади цього металу знайдено біля озера Ґрейт Бер, далеко на півночі. Останнім часом відкрито поклади урану в південній, густо заселеній частині цієї країни, над озером Юрон. Саме це вигідне для експлуатації положення уранових покладів дало початок новому господарському осередкові, який напевно щораз зростатиме. Поклади урану у Рівер Кемпі над озером Юрон вважають спеціялісти за найбагатші на нашій землі. Весь цей терен, який належав уродженцеві Брукліну, Гіршгорнові, закупила канадійська гірнича компанія Ріо Тінто Майнінґ Компані за 60 мільйонів долярів готівкою і цінними паперами. Попереднього тижня там уже відкрито копальню, яка незабаром видаватиме кожного дня урану на 110.000 долярів, ґарантуючи канадійському урядові прибуток у висоті 206,9 мільйона долярів річно.

Почали працювати зразу дві копальні Алґом Квірк і Алґом Нордік, видаючи 6.000 тонн денно (вдвоє більше, як продукують ЗДА). Три дальші копальні почнуть працю в 1957 році. Ще одна копальня розпочне працю з початком 1958 року.

Крім компанії Ріо Тінто, є ще інші підприємці, між ними Консолідейтед Денісон Майнс, що їх контролює Степан Роман. Копальня цієї компанії почне працю в наступному місяці. Ця компанія є власником найбагатшої на поклади урану частини Блайнд Рівер.

В 1958 році Канада продукуватиме річно урану на 300 мільйонів долярів, а головна продукція буде в Блайнд Рівері. Експлуатаційний терен у Блайнд Рівері займає десять квадратових миль довкола місцевости Еліот Лейк. Ще рік тому Еліот Лейк навіть не був позначений на мапах. Сьогодні там уже побудовано 400 домів, нагромаджено всіляких машин, навіть таких, яких не зустріти ніде інде, а населення зросло до 4.000 осіб. Сподіваються, що в 1958 році там вже буде 25.000 населення. Великі нові господарські можливості переформовують цілі райони. На наших очах росте місто Торонто, населення якого близьке вже до мільйона. А новий морський шлях через озера поставить це місто на висоті великого господарського осередку. Не мало спричиниться до цього й новий осередок урану на півночі від озера Юрон.

Як скоро зростає нова традиція можна обсервувати саме в цьому новому важливому господарському осередку. Один власник крамниці хемічного чищення в Еліот зробив на своїй вивісці напис: заложено в 1956 році. Це — знаменний напис, бо вся господарська сила і значення цього району в майбутньому. Технічний розвій і нові геологічні знахідки створюють нові господарські можливості і дають основу для нового росту і нового життя.

Т.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

У СПРАВІ УНФонду І ПІДТРИМКИ ДЛЯ ПИСЬМЕННИКІВ

Свого часу у „Свободі" був опублікований лист проф. В. Приходька, під титулом „У справі Народного Фонду". У цім листі автор з'ясував фінансове становище УНФонду, яке далеке від бажаного і можливого. Мовою цифр ілюструє проф. Приходько дійсність та можливості розвитку цього фонду. Отже, є 100 тисяч, а могло б бути 500 тисяч. Ніяких особливих зусиль збоку українського громадянства для поліпшення стану не треба. Треба тільки, щоб кожен, хто нормально працює і заробляє, не забув, що є справи ширшого порядку, як особистий добробут, справи національні, справи оборони нашої гідности перед Вільним Світом. Це справи, які треба робити на велику скалю, і тут кожен знає, що на те треба не тільки доброї волі наших провідних людей і репрезентативних організацій, але також матеріяльних засобів.

У своєму листі В. Приходько розвинув цю тему і він із властивим йому оптимізмом твердить, що гроші можуть бути. Справді, ці гроші потенційно існують, але вони лежать без руху в інертних громадян чи у песимістів, які вважають, що наші справи такі вже погані, що не варто й борсатись, або у таких, які самі не спроможуться вислати свій даток, таких, до яких треба прийти і взяти отих десять долярів раз на рік. Зачепив автор ще одну категорію громадян критичних до такої міри, що вони не хотять ризикувати навіть тих кілька долярів, бо, мовляв, все робиться не так як треба. У своїм листі В. Приходько однак знаходить один сектор праці, що її міг би започаткувати УНФонд, при збільшенні фінансової бази, праці, корисність якої і незаперечну потребу не міг би, здається, опротестувати найскрайніший скептик. Це автор листа зробив, правда, побіжно й у маленькому уступі про УНФ й українську культуру поза межами України, — життя і праця наших культурних та наукових інституцій. Правда, це також може викликати критичні завваги скептиків. І тут не все є так, як хотілося б багатьом, але не можна заперечити, що сильний УНФ міг би багато зробити для унезалежнення і процвітання тих установ.

Але є ще одна справа, яка найбільше турбує авторку цього листа і яку зачепив В. Приходько, а саме — становище наших письменників. Це болюче питання і для нікого не є таємницею, в яких неможливих умовах живуть і працюють, зокрема, наші письменниці, авторки хороших цінних творів. Життя деяких із них справді можна порівняти за матеріяльним стандартом із життям членів самих суворих черничих орденів — праця і самовідречення.

Щоб написати добру книжку треба багато часу, скупчення думки, повної концентрації сил, а це не можна пов'язати із якоюсь невідповідною тяжкою працею, — тому треба відмовитись від елементарних вигід щоденного життя, і ось наші письменниці, самопожертвенні чернички, сидять по своїх келіях і творять. Нарешті, книжка написана, яка радість для творця, але... чи є видавець, щоб взяти на себе технічні турботи і матеріяльну відповідальність? Ні! Його нема і письменниці самі виконують оці вже зовсім несамовиті подвиги — видають книжки самотужки, навалюють на себе тягар боргів, не знаючи, що воно буде, — бо ж купувати книжку люди також не квапляться. А потім приходять ще неприємності із критиками, які не раз роблять грубі і несправедливі випади, а ще листи від читачів, яким щось не подобалось у книжці, чи яким автор ненароком наступив на мозоль. Та що вже говорити про неприємності такого роду, коли установа покликана підтримувати письменника, як ось Літ. Фонд в Шикаґо, такого наробила із розподілом літературних нагород, що унеможливила авторці чудової книжки „Далекий світ" — Галині Журбі прийняти нагороду за її твір. Листування Журби із керівництвом Фонду з того приводу є дуже повчальним. Ця історія і маленький уступ у листі В. Приходька наводять на думку про те, скільки міг би зробити Народний Фонд для наших письменників і зробити це не як ласку, а виконуючи обов'язок підтримання української культури. Бо що є народ без письменства, без образотворчого мистецтва, без самостійної науки? Нічого! Сіра неоформлена маса, з якою не будуть числитись на теперішнім міжнароднім політичнім форумі.

Як міг би помогти цій справі Народний Фонд? Як би згадані скептики вирішили вносити свою данину на загальну справу, то хіба і вони могли б взяти слово, як краще розпорядитись громадським капіталом. Думається, що допомога у виданні книжки є велике діло. А ще Народний Фонд міг би закупити частину накладу — тож книжки можна розіслати по американських бібліотеках, можна приділити різним Українознавчим курсам, зрештою, такі книжки можна роздавати як премії зразковим платникам Народного Фонду. Багато застосувань можна знайти для доброї книжки. А як підбадьорила б підтримка народної установи наших письменників, а зокрема тих самотніх подвижниць-письменниць! Це ж про них поет Євген Маланюк сказав, що вони властиво несуть на собі тягар літературного процесу поза межами України.

Хіба не може бути двох думок про те, що мета підтримати наших письменників є шляхетна і достойна ціль. На таку мету навіть найбільш гіркий скептик не відмовиться внести свій внесок у скарбницю Народного Фонду. То ж можна, скажемо, навіть супроводити свою вкладку побажанням — що, ось, вношу на сектор праці Народного Фонду, який займається допомогою українським письменникам в їх літературній діяльності. Чи як інакше... Словом, гроші є громадські, і громада може висловлювати свої побажання, як і свої критичні зауваження.

Ню Йорк.

Олександра Чернова

ГОЛОС ОКУПАНТА

Радіопередачі з Києва для українців, що перебувають поза межами України, надзвичайно яскраво показують неприховане московське поневолення України. Лютий московський гніт відчувається не тільки в пропаґанді всього московського, не тільки в змісті радіопередач, — він відчувається навіть у тому чужому й ворожому аканні, яке дуже виразно чути в голосі дикторки, в російському акценті, в чужих для українського вуха московських звуках „ы", в русифікованих словах — в усьому! Досить пригадати хоч би радіопередачу 14-го лютого. Після брехливих, заяложених і порожніх фраз про покращання життьового рівня населення, про так звані „прибутки" новітніх кріпаків-колгоспників, диктор говорить про „поширення" прав національних республік, про розвиток „національної" культури.

І тут же відразу демонструється цей розвиток української національної культури... безконечним рабським вихвалянням Москви, або, як дикторка вимовляє „МАскви". Ненависна для українського народу „Масква" не сходить з язика дикторів. Багато говориться про майбутній фестиваль у „столиці СССР" і про готування до нього. Далі передається грамофонний запис зустрічі з польськими студентами, які розмовляють... російською мовою. Тільки один голос чути польською мовою. Далі йде музична передача. Ну, може тут, нарешті, почуємо про якісь досягнення національної культури? Але й тут чуємо лише російську пропаґанду — до того ж ще й... російською мовою. Які ж пісні передає київське українське радіо для українців, що перебувають поза межами України? Ось пісня на мотив

„Славєся, славєся,
[наш русский царь,
Ґосподом данный нам
[царь-ґосударь!.."

А потім ідуть уривки з опери „Жизнь за царя". А потім ще романс „Не искушай меня без нужды" — і вся музична передача, присвячена геніяльному „русскому композитору".

Вислухавши таку передачу з столиці України, бачимо наочно, як цинічно реалізуються постанови 20-го з'їзду компартії СССР про надання більших „національних прав" окремим республікам та про дальші заходи в справі „розвитку національних культур".

(Г. М.)

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

О. Дереш

ГАЙОВИЙ

(Із циклу: Троє ведмедів з білою латкою)

(12)

Осінній вітер плутався у вершках дерев, стрясав спілі шишки з ялиць і гуляв у прогалинах старого зрубу. Під деревами присів сумерк, ховаючися від місячного сяйва. Чорною тінню над верхів'ям дерев промайнула безшелесно сова, а по землі пробіг борсук, видаючи хрипливі звуки. Тихо шумів бір, а часом скрипіло дерево, болючи старістю літ.

Архикнязь сидів на вигіднім становищі, заслуханий в нічні звуки й перейнятий красою осінньої карпатської ночі. Дам'ян, повний скупчення й очікування, стояв коло пня старої ялиці. „Прийде, чи не прийде?" — мучила його думка. Сумніви уступали перед вірою, що він і архикнязь завжди мали щастя до ловів, і архикнязь ніколи не вертався до Відня без мисливських трофеїв. Дам'ян подивився на місяць, на зорі і подумав, що вже час, щоб прийшов бурий. — „Щось нині спізнився. Ще пождемо, аж місяць зрівняється з вершком цієї ялиці. А як нічого з цього не вийде, то спробуємо завтра".

Та нараз Дам'ян насторожився: зашелестіло сухе листя й тріснула залузка. — „Грубша звірка йде!" — майнуло в думці Дам'яна, і він сильніше стиснув приклад рушниці. Повільні кроки зближалися. Шелест від них то затихав, то знову ставав виразніший. — „Таки йде! — щось радісне гуло в душі Дам'яна. — Прийшов ведмідь, як я приобіцяв. Моє слово сповнилося". — А біла латка? — відізвалася совість. — „Га! Латка, не латка. Головна річ, що є ведмідь". — І Дам'ян вп'ялив зір на конину, що аж очі заболіли від напруги.

Ведмідь халасував конину з насолодою, розмелюючи віддертий кусок м'яса сильними щелепами, витягаючи вперед голову. — „Ох, тепер стрелити! — нетерпеливився Дам'ян, і рука мимовомі підносила до рамени стрільбу. Мисливська кров захмарювала ясну думку. — Ох Боженьку! Знову було б мене скусило, — прошептав він до себе, коли в тій хвилині з становища пролунав постріл і ведмідь, зробивши дивний рух, осунувся недалеко принади. Поки архикнязь зліз із становища, Дам'ян уже покінчив свою малярську роботу коло ведмедя і ждав, легко зденервований.

— Велика штука і білу латку має. Я мав нині щастя, Дам'яне, — сказав архикнязь, оглядаючи з усіх боків свій трофей.

Дам'ян зірвав з смереки маленьку галузку і, вклонившися майже до самих колін, подав її в шапці архикнязеві, промовляючи німецьке мисливське поздоровлення: „Вайдмансгайль". — Архикнязь вийняв із плаща заздалегідь приготований банкнот і всунув у кишеню гайовому. Дам'ян знову вклонився низенько із подякою. Свистом прикликав підводу й при помочі сина та архикнязевого стрільця виволік ведмедя на віз.

Поволі туркотіла підвода по нерівній кам'янистій дорозі. Дам'ян сидів мовчки коло сина й намацував у кишені банкнот, що шелестів під дотиком його пальців. Крадькома, щоб не бачив син, витягнув кінчик банкнота і ствердив, що це була стокоронівка.

— „Га, великий це гріх для мене: підлою брехнею обдурив таку чесну людину, високого роду й надзвичайно шляхетного мисливого. І то все через мисливську спокусу. А він здобув трофей і радіє".

Сум насів на душу гайового і ніщо його не тішило — ні вбитий архикнязем бурий ведмідь, що рушався на підводі, коли колеса підскакували на гірській дорозі, ні соточка, що шелестіла в кишені під дотиками пальців, ні чарівна осіння ніч над Карпатами. Сяйво місяця чарувало ліси й гори і блистіло на білій плямі під горлом ведмедя. — Диви, ще й по смерті глумиться з мене, — проворкотів Дам'ян і з злістю накрив рядниною голову бурого.

Поїхала за архикнязем до Відня виправлена шкіра ведмедя з правдивою латкою і прикрасила його мисливські трофеї. Але скільки разів не приходив Дам'ян до канцелярії надлісництва, то все йому здавалося, що злобно дивляться на нього скляні очі ведмедя, вбитого архикнязем. Одного дня Дам'ян неурядово зайшов до канцелярії надлісництва, вийняв із калитки нову соточку, що її дістав від архикнязя, поклав на стіл перед інженером і спокійно промовив:

— Беріть, пане надрадник, цю нещасливу сотку і передайте нашому священикові на прикрасу церкви. Спокою я від неї не маю. Нечесно я її заслужив і користати з неї не хочу. Совість мене гризе, а так може заспокоїться і я могтиму прямо дивитися вам у вічі.

Інженер здивовано поглянув на гайового і хотів звернути йому банкнот, але, бачачи його благальний погляд, підійшов до нього і стиснув йому руку:

— Добре, Дам'яне, ми знову між собою в порядку.

Так загинув другий ведмідь, що їх троє із білими латками привела на світ ведмедиця в печері в глибокому зворі карпатських гір.

Кінець.

НАРАДИ ЕКЗЕКУТИВИ ЗУАДКОМІТЕТУ

В суботу, 2-го березня, відбулись чергові наради Екзекутиви Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, на яких у приявності всіх членів Екзекутиви обговорено і вирішено такі справи:

Переселення: Переселенча акція на основі закону для переселення втікачів — РРА-1953, який вигас із днем 31-го грудня 1956, добігає до кінця. Візи дійсні чотири місяці — то ж і з кінцем квітня 1957 буде закінчена і ця акція переселення. Здебільшого прибувають тепер родини, які не мають ні рідних, ні приятелів у ЗДА і для них треба шукати приміщення і праці. Вони дістали так звані „анонімні ашуранси" — значить ті ашуранси, що їх підписали наші громадяни в акції підписки ашурансів для українських залишенців. Це була громадська акція й отже і відповідальність за приміщення і прийняття цих переселенців спадає на всю нашу громаду у ЗДА.

Тому то Екзекутива ЗУАД Комітету звертається ще раз із гарячим закликом до всіх наших громад й окремих громадян доброї волі, щоб прийшли з допомогою у приміщенні і підшуканні праці для прибуваючих українських імігрантів. Деякі громади й окремі громадяни вже включились у цю акцію. Тепер прибуває більше цих переселенців і тому потрібно більше таких людей доброї волі. Справа дуже важлива і нагла, бо люди приїжджають вже кожного дня. Тому просимо негайно зголошувати свою готовість прийняти новоприбуваючу родину на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, INC.
P. O. Box 1661, Phila. 5, Pa.

Рівночасно Екзекутива складає щиру подяку всім тим громадам та окремим громадянам, які вже прийняли новоприбуваючі родини і допомогли їм у перших днях поселення.

Окремо проситься всіх кандидатів на переселення, щоб ще в Німеччині подали прізвища й адреси своїх приятелів у ЗДА. Буває випадок, що аплікантові підшукаємо приміщення, але він в останній хвилині виявляє, що має приятеля, чи навіть рідню, що прийме його і примістить. Така заява в останній хвилині, коли вже зааранжовано приміщення новоприбулого, дуже утруднює працю ЗУАДК. Апліканти мусять ще в Німеччині подати адреси своїх приятелів, до яких бажають поїхати і які їх приймуть.

З другого боку ті апліканти, які мають заняття і добру працю і приміщення в Німеччині, чи теж забезпечення, повинні докладно передумати справу переселення до ЗДА, де треба починати життя наново в новій країні і в нових обставинах. Якщо ці апліканти до цього не приготовані з уваги на здоров'я, вік, чи родинний стан, тоді їм треба поконсультуватись, чи не вигідніше для них залишитися на місці.

Коляда: Ще тепер не всі збірщики Коляди переслали збіркові листи. Вже час організувати збірку Писанки, а нема повного розрахунку з Коляди. Підготовляється наше число „Вістей ЗУАДКомітету", в якому теж буде звідомлення зі збірки Коляди з поданням прізвища кожного жертводавця. Тому то Екзекутива просить всіх збірщиків, які мають ще збіркові листи, негайно повернути їх на вище подану адресу ЗУАДКомітету.

Кошти переселення: Як відомо, в новій переселенчій акції кошти переселення оплачують в головному самі апліканти. На покриття коштів морського транспорту ЗУАДК дістає для аплікантів позички від міждержавного комітету ІСЕМ. Згідно з умовою ЗУАД Комітету з цим міждержавним комітетом, ЗУАДК мусить кожного місяця переводити розчислення звороту позичених для переселення нових імігрантів сум. Тому то теж обов'язком кожного новоприбулого є якнайскоріше повернути позичені гроші. ЗУАДК іде на руку новоприбулим і дозволяє сплачувати задовження місячними ратами. Але ці сплати мусять бути систематичні, бо і ЗУАДК зобов'язаний до систематичного розрахунку з міждержавним комітетом. Звороти коштів переселення проситься слати чеками, чи теж поштовими переказами на вище подану адресу.

Річні наради Дирекційної Ради ЗУАДКомітету: Як уже проголошено, Річні Наради Дирекційної Ради Злученого Українського Американського Допомогового Комітету почнуться в суботу 23 березня 1957 року, о годині 10 рано в авдиторії ЗУАДКомітету у Филаделфії при вулиці Семій ч. 866, з таким порядком денним:

1. Відкриття наради,
2). Звітування Уряду і Комісій,
3). Звіт Контрольної Комісії,
4). Дискусія над звітами і прийняття їх,
5). Програма праці на майбутнє,
6). Прийняття постанов,
7). Внески і запити,
8). Закриття наради.

Перед нарадами Дирекційної Ради в п'ятницю, 22-го березня, в канцелярії ЗУАД Комітету прошені переслати на письмі звідомлення з переведеної праці в їхніх громадах найпізніше до 10 березня.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Филаделфії

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 69 тисяч членів, є передова народна установа американських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

УКРАЇНСЬКА АСТРОНАВТИКА

(єдо) Буенос Айрес. — Свого часу в „Свободі" було повідомлення, що в Б. Айресі при Спілці Науковців, Літераторів і Мистців створено Астронавтичну Секцію на чолі з інж. Хронов'ятом. Маємо тепер можливість подати деякі новини з діяльности цієї секції, яка тим часом, затримуючи повну автономію, була прийнята в склад Арґентинського Астронавтичного Товариства (ААТ). У склад ААТ входять також науковці і техніки інших національностей, але тільки одна українська секція працює в ньому, як автономна група. ААТ поставилося до української групи незвичайно прихильно і віддало в її користування свої догідні приміщення в самому центрі столиці для ляборторійних дослідів, а також запевнило допомогу матеріялами та фахівцями у виготовлюванні самостійних відповідальних праць. Роботящість та запал нашої групи, що в неї входять чотири студенти політехніки, знайшли належне признання в членства ААТ, яке на чергових загальних зборах, що недавно відбулися, при присутності 50 членів арґентинців і семи наших, обрало аж трьох українців до правління: інж. М. Хронов'ята на секретаря ААТ, п. Ю. Лозицького на скарбника п. Татунчака на члена правління.

Новообрана управа енерґійно взялася за працю, і на кінець квітня вже запляновано велику астронавтичну виставку, де буде виставлено і декілька експонатів української групи. По закінченні цієї виставки ААТ має випозичити деякі свої експонати для влаштування аналогічної виставки в Українському Клюбі, в травні ц. р.

При розподілі завдань, українській групі призначено побудову ракетизонди, яка має бути вистрілена на висоту 20,000 метрів. У ракету мають бути вбудовані різні вимірні та реєстраційні апарати, з якими ракета потім приземлиться на легкопаді, так приладженому, що при осягненні потрібної висоти, він потім автоматично розгорнеться. Будова цієї ракети триватиме щонайменше рік, бо вона потребуватиме чимало ще студій і спроб. Засоби на це все дає уряд.

Арґентинський ілюстрований тижневик „Есто ес" в числі 154 з 11/17 лютого вмістив статтю п. Хорґе Кіека під заголовком „П'ятеро людей і рідка наука, що її звуть астронавтикою". Ця стаття, ілюстрована п'ятьма світлинами з астронавтичних машин, а в тому й з „вітрового тунелю", який побудував інж. М. Хронов'ят, це властиво інтерв'ю з арґентинським ученим Зіхелем та українським дослідником Хронов'ятом, якого коротку біографію тут же переказано.

„Тепер, — сказав інж. Хронов'ят журналістові, — я працюю над дослідами, як зменшити тертя і, в наслідках, ту гаряч, яка розвивається в стінах тіл, що летять зі швидкістю, більшою швидкости згуку..." Не переказуватимемо тут дальших надто технічних подробиць, але згадаємо ще, що в скорому часі українська астронавтична секція (ААС) має випустити перше число астронавтичного бюлетену, в якому знайомитиме наше суспільство з осягами світової астронавтики та з працею єдиної покищо в вільному світі справді Української Астронавтики, бо та, що працює за залізною заслоною, ледве чи може бути названа українською, працюючи для Москви.

НОВИЙ ТВІР Т. МИКИШІ В ДЕРЖАВНІЙ РАДІОСТАНЦІЇ БУЕНОС АЙРЕСУ

(єдо) Б. Айрес. — У п'ятницю 1 березня ц. р. з державної радіостанції Б. Айресу, столиці Арґентини, передано новий твір нашого композитора Т. Микиші — Сюїту для віольончелі і піяно, побудованої, головно в другій і четвертій частині (Сюїта складається з п'яти частин — модерато, ларґо, аллеґро модерато, состенуто кандабіле і аллеґро со спіріто) на українських мелодіях. Сюїту виконали — на віольончелі маестро Ліборіо Роза, а на піяно — сам композитор.

Крім того обидва виконавці грали „Рондо" Антоніо Двожака та „Гуелля" („Слід") арґентинського композитора Хуліяна Аґірре.

ПАМ'ЯТІ ПРОФ. І. ДУБИНЦЯ

Минуло три роки, як несподівано і передчасно помер проф. Ів. Дубинець. Річницю цю відзначено в Ню Йорку та по інших містах панахидами за спокій душі покійного. В Ню Йорку панахиду відправив 24 лютого протоєрей Л. Весоловський в Українській Православній Катедрі Св. Володимира. Гарно співав катедральний хор під диригентурою проф. В. Завітневича. Після панахиди друзі і приятелі зібралися в домівці ДОБРУС-у, щоб відсвіжити духовний образ свого незабутнього товариша. Пан М. Степаненко виголосив коротку доповідь, у якій пригадав присутнім біографію проф. Дубинця та його наукову і громадсько - політичну діяльність. Потім виступав зі спогадами інж. Григоренко, а пп. Підгайний, Шинкар і Гудовський у коротких словах відмітили прикмети покійного, як громадського діяча: його толерантність, гуманність, скромність та ідейність. Він працював з відкритим серцем, а тому завжди міг знайти підхід до кожного українця — і в цьому був секрет його популярности.

На наших очах багато наших земляків відходять від національно - громадського життя. Є досить і таких, що завше стояли осторонь. Найлегше — осуджувати і лаяти цих людей, але є тут і наша вина, бо роз'єднанням і сварками ми викликаємо в них зневіру, а також не вміємо довести незаперечні позитивні висліди нашої громадсько-політичної діяльности.

Треба знайти нові способи громадської праці й мати таке почуття відповідальности і чулости до людини, які мав покійний — Іван Варфоломійович Дубинець, і це буде найліпшим вшануванням його славної пам'яті.

Цими побажаннями закінчено поминальні сходини в Ню Йорку у третю річницю смерти бл. п. проф. Ів. Дубинця.

А. Гудовський.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

Рецитал українського челіста Григорія Бемко

(Тавн Голл — 17 лютого, 1957 р.).

До нас завітав відомий український челіст Григорій Бемко. Народжений у Ню Йорку, п. Бемко дістав музичну освіту у („Джулліяд Скул" у професора Селікса Салмонда, а пізніше у знаменитого челіста Джозефа Шустера.

Не вдолоений своєю „школою" гри, п. Бемко продовжує вчитися, працюючи під керівництвом видатних артистів, як Вільям Берсе, Морис Ейзенберг та геніяльний Пабло де Казальс.

Програма концерту була дуже цікава і показувала культурний смак артиста та його знання і клясичної і сучасної модерної літератури. У першому відділі п. Бемко виконав Сюїту Баха — без супроводу рояля. Це найбільш відповідальна точка програми, коли артист грає сам і мусить показати якість своєї гри у „чистому" вигляді: без акомпаніяменту. Тут треба мати витримку, продуману експресію та гарну звукову та віртуозну техніку. Цей твір п. Бемко виконав з повним знанням стилю Баха та особливостей музичної структури цієї п'єси.

Другою точкою був виконаний концерт композитора Хенка Бадінґса. Це було перше прилюдне виконання цього твору.

Концерт цей вимагає від челіста максимальної техніки, звуку і великої пам'яти, бо його великі труднощі важко подолати звичайному солістові.

Цей твір написаний майстерно і з великим знанням інструменту. Його гострі, модерні гармонії та ритми, оригінальні технічні фактури показують велику ерудицію композитора.

В супроводі рояля деякі моменти гармоній і тембрів звучали різко тому, що композиція ця розрахована на супровід симфонічної оркестри, яка має різноманітні фарби. Фортепіян не міг цього дати.

Взагалі на мою думку твори, що їх написав композитор з оркестрою, не варто грати на фортепіяні. Сюди також належать оперові арії, які часто виконуються у рециталях з фортепіяном і тому часом не справляють потрібного і повного враження.

Є багато камерної музичної літератури. Концерт цей був виконаний добре: віртуозно і бліскуче.

Треба зазначити, що п. Бемко мав гарного піяніста Ральфа Лінслея, який прекрасно володіє фортепіяном, має велику техніку і гарний „тон".

Цей піяніст у великій мірі сприяв успіхові концерту своєю експресією та чітким технічним виконанням партій роялю.

В другій частині концерту наш челіст грав велику сонату французького композитора Жана Хюре.

Цей чарівний твір, написаний у фарбах імпресіонізму часом має аромат стилю Дебюсі, але показує в основі самостійну манеру і техніку. Соната ця має відгук вілйкого надхнення та патетизму її автора. Про неї можна сказати словами французького критика Іполіта Тена („Поезія — це те, що могло би існувати").

Обидва виконавці досягли певного ансамблю та гарної експресії. Цей твір мав найбільший успіх.

На закінчення концерту п. Бемко виконав декілька дрібних композицій, серед яких дуже цікаву і блискучу п'єсу композитора Кассадо, під назвою „Реквісброс".

Концерт притягнув багато слухачів, які щиро і дуже тепло вітали п. Бемка і його піяніста Ральфа Лінслея дружніми оплесками.

На „біс" був виконаний популярний ноктюрн Шопена.

Дуже рідко ми маємо рециталі челістів: їх значно менш ніж інших. Тим більш приємно було прослухати велику і цікаву програму у виконанні талановитого артиста.

Можна щиро побажати, щоб п. Бемко не забував Ню Йорк у своїх концертових турне.

Проф. **Володимир Грудин.**

Ще з приводу Нюйоркської Академії

В доповнення до короткого редакційного звідомлення „Свободи" з Академії, влаштованої з нагоди 100-ої річниці з дня народження І. Франка, що відбулася 10 лютого ц. р. хочу відмітити враження з музичної частини програми свята, на якому виступали теж і молоді таланти та виконувано вперше музичні твори, скомпоновані саме на цю велику річницю. Участь брали: чоловічий хор „Думка" під управою Л. Крушельницького, злучені хори Боян, Думка і мішаний хор під управою І. Соневицького та баритон Ю. Богачевський.

Цього вечора ми мали нагоду послухати перший раз нові композиції І. Соневицького, а саме дві сольові пісні до слів І. Франка „Твої очі" і „Неперехідним муром". Пісні ці повні глибокої лірики, навіяні чаром романтики давноминулих днів та підкреслені повною гармонією, будять у слухача якісь ніжні почування, залишаючи по собі незабутнє враження. Ю. Богачевський відспівав їх дуже музикально, а крім того виконав ще Лисенка „Безмежне поле" та Січинського „Як почуєш вночі". Голос його, з природи драматичний, звучав в того рода піснях місцями може де-що за різко, що одинак в загальному дало гарну цілість. Працюючи над собою, Ю. Богачевський напевно осягне ту ціль, яку собі намітив.

Кантату К. Стеценка: „Розвивайся ти високий дубе", відспівали злучені хори Бояна, Думки та мішаного хору під керівництвом І. Соневицького, що не зважаючи на всі труднощі, які повстають при лучені різних хорів в одне співоче тіло, зумів осягнути певної прецизности виконання та передати усі інтенції композитора до вух слухачів. Його чіткі та енергійні рухи (місцями може де-що за сильні) тримали хор увесь час в постійному напятті, а солідне опрацьовання поодиноких партій, динаміки, голосових контрастів і т. д., сплелося разом в одну естетичну цілість. Сольову партію в цій кантаті виконала О. Ляхович-Бучовська своїм м'яким сопраном, що дало можливість оцінити дуже прихильно всі вальори її голосу, який все ще є в стадії розвитку (вчиться у проф. І. Приймової) та з часом виб'ється на одно із перших місць.

На високому мистецькому рівні стояло виконання хором „Думка" пісні Людкевича „Вічний революціонер", що не один вже раз показало нам дбайливе і до найдальших мір серйозне приготування диригентом Л. Крушельницьким не тільки цього, але усіх досі виконуваних хором „Думка" творів.

Акомпаніювали: О. Дмитрів, Г. Придаткевич і Р. Стецура, що зуміли відчути всі інтенції диригентів та солістів та дали в загальному образ, що досконало гармонізував з цілістю.

Іван Недільський

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Пластприят у новому діловому році.

Пластовий Дім.

Власна хата для пластової молоді нашого міста — це головне завдання, за реалізацію якого береться нова управа Пластприяту. Набуття відповідного об'єкту на долині міста, в сусідстві наших церков, установ та школи вийшло з фази плянування та стало предметом ділових обговорювань з будівельними аґенціями та продавцями. Окремим обіжником управа Пластприятву звернулася до батьків та приятелів Пласту виясноючи, якою конечністю стає справа кращого приміщення для шістьох сотень членів нюйорської пластової Станиці та прохаючи про грошеві пожертви. Правильна виховна праця над підготовкою нових кадр вартісних, активних громадян не може терпіти через недостачу власної хати. З цього здали собі вже справу майже усі пластові міські осередки, купуючи у себе Пластові Доми. Не залишатись і нюйоркцям позаду! Чеками — пожертвами на адресу Plast Inc., 140 Second Ave., New York 3, N. Y., або відповідними деклярацями засвідчім, що Ню Йорк доцінює потреби нашої пластової молоді. Комісію купна Пластового Дому очолюють панове: П. Дармограй, В. Пуйда, В. Соболта, В. Сушків від Пластприяту та В. Савчак, М. Левицький, В. Хамула, Б. Демко та В. Корнат від Станиці.

Пластова костюмівка.

Костюмівку Пластприяту і Станиці, яка відбулася у дні 19 лютого ц. р. вважають малі учасники, батьки та аранжери більш вдалою за всі попередні. Не тільки виховники, невтомні сестрички та братчики під вмілим проводом гніздової пані С. Гойдишевої використали попередній досвід та запобігли малим недотягненням чи клопітливим інцидентам попередніх літ — але теж батьки придбанням прегарних та оригінальних костюмів у великій мірі заважили на моральнім та матеріяльнім успіху імпрези.

Дітей було більше як минулих літ — усіх учасників біля шість сотень, що почали виповняти залю Народного Дому вже на годину перед початком забави. Почалася вона інсценізацією про сон - мрію вбогої дівчинки великого американського міста, яка крізь стіни розкішного магазину моди старається доглянути скарби забавкового департаменту. Пересуваються вони перед її очима, як казкова ревія — групами, чи одинцем. Гурт козаків, дівчинка на совгах, табун ведмедиків, олив'яні жовніри, кошичок з квітами, очайдушки, мачок, цукорок, метелики, Володимир Великий з дружинниками, книжка, грибки-маримушки, шахи, журналик „Готуйся", квіти, медсестри — і за вишиваною ціла хмара ляль: малі, більші, білявки, чорняві, стилеві і модерні — лялі з усього світу багатої діточої уяви. Оркестра В. Осередчука дуже добре вив'язалася з доручено-го завдання, підготовивши відповідний репертуар пісень і танків.

Пластуни вчаться ощаджувати.

Акцію Ощадности повела між своїми членами — юнацтвом нюйоркська пластова Станиця, як один з важливіших виховних засобів. Вміння розумно розпоряджати грошовими приходами — це штука, якої треба привчатися дітям у ранніх літах. У основу ідеї розумного ощаджування лягло не нагромаджування гроша ради гроша, але вміння оцінити духову сторінку матеріяльних дібр і надбань з ціллю, щоб, відмовивши собі одних, найтися у посіданні таких, які людині дають більш духового вдоволення та ушляхетнюють її стиль життя. Для такого висліду — кажуть виховники — треба перед дитиною ставити якусь досяжну, конкретну ціль, як кінцевий вислід її ощадностевих зусиль.

Цього літа, у днях 4, 5 і 6 серпня відбудеться у Канаді величава ювілейна зустріч пластової молоді з приявністю основника пласту д-ра Олександра Тисовського та представників пласту в Европі та Австралії. Щоб вможливити найбільшій скількості нюйорської пластової молоді особисту участь у з'їзді — що без сумніву буде для неї незабутнім та багатим у патріотичні елементи-переживанням — провід Станиці запланував акцію ощадности на покриття коштів подорожі у Канаду, що ведеться по гуртках за наглядом пластових впорядників. Провід Станиці та Пластприяту звертається з проханням до батьків, щоб кооперували з пластовими виховниками у переведенні пластової акції. Вона не тільки матеріяльно відтяжить батьків, але для дітей стане може першою для них поважнішою спробою життєвої самодисципліни, що сягатиме наслідками у пізніші літа.

Клявдія Олесницька.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 37.

	Передплата	Пожертва	Разом
„Пласт - Прият", Бостон	4.00	5.00	
М. і А. Скаб, Гемілтон	4.00	1.00	
Л. Шморгун, Тиртл Крік	4.00	1.00	
О. М. Пащак, Нюарк	4.00	1.00	
Х. Коленський, Нюарк	4.00	1.00	
Б. Янів, Гемтремк	4.00	1.00	
П. Андріїшин, Клівленд	3.00	2.00	
Я. Яворський, Нюарк	3.00	1.00	
І. Боресюк, Інтл. Фолс	3.00	1.00	
Ю. Копистинський, Спеонк	2.00	2.00	
Д. Рапій, Скотія	1.00	1.00	
М. Депа, Омага	1.00	1.00	
Т. Артемович, Рачестер	5.00		
М. А. Гулей, С. Плейнфілд	4.00		
В. Маєвський, Филаделфія	4.00		
М. Бугай, Балтімор	4.00		
Е. Спилик, Діксон	4.00		
Г. К. Гупало, Седл Рівер	4.00		
І. Білоус, Дітройт	4.00		
В. Будас, Гартфорд	4.00		
о. М. Федорович, Ембрідж	4.00		
В. Заремба, Елизабет	4.00		
А. Несвячений, Джерзі Ситі	4.00		
І. Турчиневич, Клівленд	4.00		
Г. Бакай, Бріджпорт	4.00		
А. Сокіл, Бронкс	4.00		
П. Мірчук, Филаделфія	4.00		
Л. Шумило, Дітройт	3.00		
П. Дворянин, Маямі	2.00		
К. Сикилинда, Клівленд	2.00		
А. Гайдуков, Гопкінс	2.00		
М. Турчманович, Ст. Пол	2.00		
А. Лесів, В. Бравнсвіл	2.00		
Ю. Мартинюк, Олифант	2.00		
Л. Боднарук, Балтімор	1.00		
І. Підоні, Шенандоа	1.00		
А. Мерещак, Дітройт	1.00		
П. Манченко, Ню Брітейн	1.00		
Молодь УНСоюзу, Вілкс Бері		5.00	
С. Вінярський, Патерсон		4.00	
І. Стець, Таскаравас		3.00	
Т. Стеценко, Шикаго		3.00	
Д. Дідушок, Ютика		2.00	
М. Провода, Вудсайд		2.00	
О. Головка, Бруклин		2.00	
Я. Пригода, Рачестер		2.00	
Н. Лужний, Шикаго		2.00	
П. Павлюк, Елизабет		2.00	
А. Гудзяк, Ню Йорк		2.00	
І. Ментинський, Питсбург		2.00	
І. Федорак, Алентавн		2.00	
Н. Гладкий, Шикаго		2.00	
Г. Яцишин, Асторія		2.00	
Г. Голець, Алентавн		1.10	
І. Рудакевич, Шикаго		1.00	
Б. Лотоцький де Веліґост, Флаш.		1.00	
Я. Сохоцький, Клівленд		1.00	
М. Томчук, Рутерфорд		1.00	
І. Наогольник, Авбурн		1.00	
Ю. Миколайський, Филаделфія		1.00	
П. Майдачевський, Машер		1.00	
Д. Войтович, Йонґставн		1.00	
І. Солянський, Ст. Джозеф		1.00	
Л. Косців, Лос Анджелес		1.00	
М. Шутович, Берлін		1.00	
П. Коцоловський, Шикаго		1.00	
П. Лопух, Когоєс		1.00	
В. Чубатий, Кензас Ситі		1.00	
І. Цедар, Нортгемтон		1.00	
Л. Матвіїшин, Ню Бравнсвік		1.00	
М. Кобилянський, Ковтсвіл		1.00	
Г. Ригайло, Мінеаполіс		1.00	
М. Мушинський, Йонґставн		1.00	
В. Гаврилець, Бостон		1.00	
В. Дідик, Дітройт		1.00	
М. Вавринч, Йонґставн		1.00	
А. Масси, Джерзі Ситі		1.00	
В. Герік, Літл Феррі		1.00	
Р. Капій, Гартфорд		1.00	
О. Самборський, Монмоут		1.00	
Т. Тимчишин, Нюбург		1.00	
М. Міклєр, Филаделфія		1.00	
П. Кондратюк, Байон		1.00	
М. Думяк, Клівленд		1.00	
Ю. Небор, Шикаго		1.00	
С. Пограничний, Елизабет		1.00	
К. Мацілинський, Лорейн		1.00	
Т. Борис, Ню Йорк		1.00	
Г. Юніят, Шикаго		1.00	
Н. Селеман, Торонто		1.00	
Ю. Дутка, Нюарк		1.00	
С. Осередчук, Лейквуд		1.00	
А. Стельмах, Балтімор		1.00	
Я. Дмитрів, Рачестер		1.00	
М. Томків, Шикаго		1.00	
А. Білинський, Байон		1.00	
Б. Коцан, Потакет		1.00	
Н. Сота, Гартфорд		1.00	
О. Бариляк, Діксон Ситі		1.00	
В. Щока, Трой		1.00	
М. Баран, Гадсон		1.00	
П. Пубків, Шикаго		1.00	
В. Ког тишин, Ню Йорк		1.00	
Г. Пасічник, Амстердам		1.00	
В. Гасій, Ню Йорк		1.00	
Р. Павлюк, Бруклин		1.00	
Д. Геріяк, Ансонія		1.00	
М. Адамович, Шикаго		1.00	
І. Арлінський, Шикаго		1.00	
В. Пітик, Лічбург		1.00	
Н. Макар, Йонґставн		1.00	
С. Дброщ, Торонто		1.00	
Т. Марущак, Понтіяк		1.00	
М. Головчук, Картерет		1.00	
К. Марущак, В. Гейвен		1.00	
М. Допілка, Філіпсбург		1.00	
І. Ладичка, Кліфтон		1.00	
М. Лапік, Ню Йорк		1.00	
С. Павцьо, Джанставн		1.00	
М. Литвин, Елмайра		1.00	
О. Войтків, Ню Йорк		1.00	
Н. Мазур, Йонкерс		1.00	
П. Сапун, Ірвінгтон		1.00	
С. Патронік, Алтуна		1.00	
А. Коваль, Лейквуд		1.00	
М. Дуб, Клівленд		1.00	
І. Борісенко, Пеорія		1.00	
І. Стриховський, Меррік		1.00	
І. Климишин, Палмертон		1.00	
Разом	$ 117.00	$ 131.10	$ 248.10
Раніше проголошено	$ 5,752.90	$ 4,455.25	$10,208.15
Разом все . . .	$ 5,869.90	$ 4,586.35	$10,456.25

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

РОЗШУКИ

Петро Семчишин, який живе в Югославії пошукує ФЕДЬКА ДІЛЬНОГО, що був вуйком Яськова Семчишина. Він живе у Ню Йорку; прошу писати до: Jacob UDYCH 229 E. 10 St. New York 3, N. Y.

Дмитро ЛЕШКО зі с. Нежухів, пов. Стрий, пошукує свого брата ЮРКА. Хто знав би дещо про нього, або він сам, прошу писати на адресу: Dmytro LESHKO 9023 S. University Ave. Chicago 19, Ill. Заграничні часописи, прошу про передрук.

САМІЙЛЕНКИ, або інші родичі з КАРПІВЩИНИ (Вас.), відгукніться! Моя адреса: Anatoli SAMIJLENKO 427 Breckenridge St. Phoenixville, Pa.

Пошукую брата ЯРОСЛАВА ДОБУЩАКА з Долини. В 1943 році перебував у Німеччині. Хто знав би про нього, або він сам, прошу повідомити до: Maria RISZKO 135 Bergen Ave. Kearny, N. J.

Пошукую односельчанина ІЛЬКА ЛАВРОВОГО з с. Туря Велика, пов. Долина. Хто знав би про нього, прошу писати на адресу: Mykola KONDRYN 321 Monroe St. Hoboken, N. J.

ВСЯЧИНА

ПОЛЯРНИЙ ГОРОБЕЦЬ В УКРАЇНІ

Багато птахів зимує таки в Україні і не відлітає до теплих країв. Та є там і такі птахи, які зимують на українських степах, прилетівши туди з далекої півночі. До них належить і так званий полярний (північний) горобець, сніговий подорожник, що прилітає на Україну з крижаних просторів Північного бігуна — Арктики. Поступово перелітаючи на південь, ті полярні горобці встигають добратися до Криму і на південне узбережжя України, а рано на весні повертаються на свою суворy батьківщину. Ці пташинки трошки більші за нашого горобця, не люблять лісу і завжди залишаються у відкритому полі — степу. Табунцями ці снігові подорожники не збиваються, а кочують парами або поодинці. І завжди вони цвірінькають, навіть у найлютіший мороз.

В КАНАДІ Є БІЛЬШЕ ЧОЛОВІКІВ ЯК ЖІНОК

У Канаді є більше населення чоловічої статі, як жіночої. Статистичне бюро в Оттаві проголосило, що чоловіків у віці понад 15 років є 393,300 більше, як жіночого роду в тому самому віці. Неодружених чоловіків у тому віці було в 1955 році 1,621,000 проти 1,227,000 самітних жінок. Число одружених зросло з 6,820,700 у 1954 році до 6,976,200 в 1955 році.

Населення нижче 15 років зросло в році з 4,791,400 на 5,013,100.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ — КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВИНГ!

НОВИЙ ПРАПОР НОВОЇ ДЕРЖАВИ

Перед Голлом Незалежности у Філядельфії відбулася урочистість підняття прапору нової держави Гґана. Кольори цього прапору — червоний, золотий і зелений із зорею посередині.

Голова Американської Ради для Справ Юдаїзму проти проізраїльської пропаґанди

Ню Йорк. — Голова Американської Ради для Справ Юдаїзму Клеренс Л. Колеман вислав листа до провідників шістьох жидівських організацій в цій країні, в якому гостро критикував їх проізраїльську пропаганду, яка утотожнює американських жидів із справою чужої держави Ізраїлю. Він писав, що американські жиди зайняли в справі кризи на Середньому Сході партійне становище в цій дуже делікатній справі, до якої треба підходити без чутєвих упереджень. Колеман твердив, що „експлоатація" юдаїзму для здобуття політичних цілей може створити враження, що „наша релігія, в деякій мірі, це самий націоналізм". На цього листа відповів голова однієї з тих шістьох організацій, які його дістали, а саме президент Спілки Американських Жидівських Конгрегацій д-р Моріс Н. Айзендрат, пишучи, що „в традиції юдаїзму лежить те, щоб морально впливати на крайові й міжнародні події". Також і представник Об'єднаних Синагог Америки критикував протисіоністичний виступ Колемана, кажучи, що „він не розуміє і жидівської і американської традиції".

Почалися конгресові переслухання в справі комуністичної преси

Ню Йорк. — В Ню Йорку в будинку федерального суду почалися переслухання комуністичних журналістів і видавців, в яких мас зізнавати коло 70 осіб. Ці переслухання веде на виїздній сесії Комісія для досліду проти американської діяльности Палати Репрезентантів. Представник комуністичної партії повідомив, що покликання нації зізнання дістав видавець комуністичного щоденника „Дейлі Воркер" Джан Гейтес. Такий самий заклик дістане і Джесіца Смит Абт, яка видає „Ню Ворлд Ревю", яка давніше називалася Совєтська Росія Сьогодні". Крім того зізнаватимуть Джозеф Старобін, давніший редактор закордонних справ в „Ди Дейлі Воркер", який три роки тому покинув комуністичну партію, та інші журналісти і видавці прокомуністичних книжок і періодиків.

Проф. Іван Вовчук перевибраний на голову ООЧСУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ґепіяні акомпаніював проф. Полевський, співачки Ізабели Орловської Фоменко при фортепіяновому супроводі проф. Фоменка, співака Лева Рейнаровича при акомпаніяменті Калини Чічки-Андрієнко та вокальні виступи Л. і Я. Гончарових при акомпаніяменті пані Кульчицької. Передбачений програмою виступ почесного голови і основника ООЧСУ інж. Є. Ляховича не відбувся з уваги на його неприявність через недугу.

В результаті з'їзду обрано нову управу ООЧСУ, до якої увійшли: проф. Іван Вовчук — голова, проф. Микола Чировський і інж. Анатоль Гончарів — заст. голови, д-р Володимир Несторук — ген. секретар, д-р Теодор Качалуба — фін. реф. та Вол. Боровик. Дарія Степаняк, Юрій Кононів, Микола Кормилюк, Лев Коковдинський, Михайло Черешньовський, д-р Мих. Дужий, проф. Зенон Саган і Микола Комарницький — члени Управи. До Контр. Комісії обрані: ред. Василь Качмар — голова і Григ. Дудка, д-р Ол. Соколишин, Іван Виниик та Богдан Казанівський — члени. Тов. Суд: мгр. Євген Лозинський — голова і Іван Вазарко, п. Хома, інж. Мирон Ганушевський і д-р Подригуля — члени.

Англія і Франція узгіднили майбутню політику в усіх справах

Париж. — У столиці Франції відбулись в минулу суботу й неділю важливі наради, в яких головними учасниками були англійський прем'єр і міністер закордонних справ Геролд Мекміллен і Селвайн Ллойд та французький прем'єр і міністер закордонних справ Гю Молле та Християн Піно. Головними темами наради були: проблема Суезу і всього Середнього Сходу, відношення Англії до спільного господарського ринку шістьох західньо-европейських континентальних держав, участь Англії і Франції в спільній армії НАТО, спільний англо-французький фронт у дальших нарадах в справі міжнародного розброєння та спільний фронт при відбудові єдности французько-англійського фронту разом із З'єдиненими Державами. Це останнє стало гостро актуальною проблемою: французький прем'єр і міністер закордонних справ звітували своїм англійським колегам вислідні своєї минулотижневої візити у Вашингтоні, а англійські державні мужі говорили про свою підготову до зустрічі з президентом Айзенгавером на Бермудах в наступному тижні. Існує переконання, що після тих двосторонніх конференцій, і американсько-французької і американсько-англійської, відбудеться спільний з'їзд всіх трьох західніх великодержав для заманіфестування їхнього відбудованого єдиного фронту. Після закінчення тих нарад у Парижі французький прем'єр Гю Молле заявив, що „антант кордіяль" (сердечний союз) між Англією і Францією, заключений перед першою світовою війною, існує нерушно далі. Значення тієї заяви — як підкреслюють коментарі — тим більше, що в Англії є при владі консерватисти, а у Франції соціялісти.

Новленд проти допомоги комуністичній Польщі

Вашингтон. — Провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Вільям Ф. Новленд заявив на пресовій конференції, що він повідомив президента Айзенгавера і державного секретаря Джана Фостера Доллеса про опозицію в Конгресі проти допомоги комуністичній Польщі. Новленд думає, що допомога Польщі — це буде початок „комуністичного пляну Маршала", який міг би коштувати ЗДА коло одного більйона долярів. „Коли б ми дали Польщі 350,000,000 долярів, казав Новленд, то ми мусіли б допомогти і Румунії, Болгарії, Чехословаччині та Угорщині, і всі ці допомога країнам поза залізною куртиною перевищила б більйон долярів". — Голова Сенатської Підкомісії Закордонних Справ сенатор Майк Менсфілд, який вивчав технічну допомогу закордонові, заявив в інтерв'ю, що це „є найдешевша і наусліпшніша допомога закордонним країнам, бо вона дозволяє їм розбудувати свою техніку і економіку та приготовлятися до економічної самовистачальности."

● З Єгипту прибув до грецького порту в Пірeї єгипетський корабель „Мекка" з 1.113 жидівськими втікачами. Одну третину становлять між ними діти понижче 12 років. Хоч єгипетський уряд припинив масове примусове висилювання жидів, проте продовжується втеча відтіля жидів і інших чужинців, які втратили змогу матеріяльної екзистенції.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

МІЛВОКІ, ВІСК. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 103 повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу 16-го березня о год. 7-ій веч. в церковній залі Саут 11 і Вест Вашингтон вул. Просяться членів прийти і привести своїх знайомих і дітей, щоб вписати до УНСоюзу. Довгуючих членів проситься вирівняти свої вкладки. — Т. Танін, предс., П. Стецик, кас., К. Геріс, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя, Відд. 270 відбудуться в неділю 17-го березня о год. 3-ій по пол. в тимчасовім У. Н. Домі, при 433 Hoboken Ave. Просяться членів прибути на збори, для вирішення справи кампанії нових членів до УНСоюзу. — В. Вутковський, рек. секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Б-во св. Арх. Михаїла, Відд. 332 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 16-го березня, о год. 7-ій веч. в залі УНДому. Багато важливих справ до полагодження і тому проситься всіх членів прибути. — І. Кепша, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Укр. Нар. Дому, 316 Відд., відбудуться в четвер 14-го березня о год. 8-ій веч. з порядком нарад: відкриття; протокол з попер. зборів; прийняття нових членів; фін. звіт за місяць лютий; звіт опікунів хворих; дискусія; нові справи; внески і запити. Просимо усіх членів взяти участь у зборах. — Уряд.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Квартальні збори Б-ва св. о. Николая, Відд. 5 відбудуться в неділю 17-го березня, о год. 5-ій по пол. в залі Укр. Кат. Церкви Чесного Хреста 37-09 — 31 Ave. Просяться всіх членів прибути з огляду на важливі справи. Апелюємо до всіх, які ще не є членами УНСоюзу, прийти і вписатися в члени. Довгуючих проситься сплачувати свій залеглий довг. — І. Сидор, предс., А. Климишин, кас., П. Варнич, секр.

Посмертна Згадка

МИХАЙЛО БОГДАНОВИЧ, член 486 Відд. УНС. в Сан Франсіско, Каліф., номер наголо 16-го лютого 1957 р. у 59 р. життя. Покійний походив з Тернополя, Зах. Україна. Покійний був учителем „Рідної Школи" в Сан Франсіско. Похорон відбувся 27-го лютого з пох. заведення, при участі кількох українських громадян (бо Покійний не мав ніякої родини), і похоронено його на кладовищі "Holy Cross Cemetary" Colma — San Francisco. — В. Н. П. М. Блищак секр.

Англо-Український Словник — 50,000 слів і виразів, 792 стор. в оправі — М. Л. Подвезько	$ 4.00
Українсько-Англійський Словник — 1,011 стор, 60,000 слів — М. Л. Подвезько	5.00
Словник Чужомовних Слів — 25,000 чужомовних слів і виразів — І. Бойків, О. Ізюмов, Г. Калищевський, М. Трохименко	6.00
Підручник еспанської мови — Б. Лончина	1.50
Підручник анг. мови — Луцький	2.00
Малий німецько-український словник—Н. М.	.80

ТАРЗАН, ч. 3829. Готовий до бою.

Тарзан і Філ Толл були на озброєнім штурмовим тараном кораблі і їх швидко привітали два піратські кораблі.

Плиніть за тим самим галсом, — сказала понуро мавполюдина. — Ейвд буде думати, що ми блефуємо . . . Поки ще не запізно!

Пізніше, на сиґнал, один із піратських кораблів рушив вперед, жадібний зблизитися до вбивання!